

РЪКОВОДСТВО

за ползвателите на електронни АТА карнети (еАТА)

---

1. Въведение

Електронният АТА карнет (еАТА) представлява дигитален еквивалент на традиционния хартиен АТА карнет и служи за извършване на временен внос на стоки без заплащане на митни сборове и данъци, съгласно приложимите международни конвенции.

Считано от **1 юни 2026 г.**, започва поетапното въвеждане на електронните АТА карнети на международно ниво. В първия етап на внедряване електронни карнети ще бъдат приемани от държави и митнически територии, заявили готовност за работа с еАТА системата, като към началната дата това включва държавите от **Европейския съюз, Обединеното кралство, Швейцария и Норвегия.**

България, като държава - членка на Европейския съюз, е част от групата държави, които преминават към използване на електронни АТА карнети от 1 юни 2026 г. Поради това АТА карнетите, издавани от Българската търговско-промишлена палата (БТПП) след тази дата, ще имат електронен формат.

В рамките на преходен период, който се очаква да продължи до края на 2027 г., системата ще функционира в смесен режим. Това означава, че на международно ниво ще съществуват едновременно:

- държави, в които се прилагат електронни АТА карнети („дигитални държави“);
- държави, в които се прилагат единствено хартиени АТА карнети („хартиени държави“).

С оглед на това, при издаване на АТА карнет от БТПП са възможни следните основни хипотези:

- **електронен АТА карнет (еАТА)** — когато маршрутът включва само държави и митнически територии, които приемат електронни АТА карнети;
- **електронен АТА карнет (еАТА) и хартиен АТА карнет** — когато маршрутът включва и държава или митническа територия, в която електронният АТА карнет все още не се прилага или не се приема за съответната митническа

операция. В случаите, в които е издаден и хартиен АТА карнет, електронният и хартиеният формат се използват паралелно - електронният карнет в държавите, които прилагат еАТА, а хартиеният карнет в държавите, които все още работят с хартиени карнети.

В този преходен период е от **съществено значение** ползвателите на АТА карнети да се информират предварително за статута на държавите, през които ще преминават, и да спазват указанията на издаващата организация относно приложимия формат на карнета.

2. Основни характеристики

Електронният АТА карнет въвежда дигитален начин за обработка на митническите операции, като запазва основните принципи на традиционния карнет, но заменя хартиените документи с електронни записи.

При използване на еАТА карнет:

- хартиените ваучери (талони) и физическите печати се заменят с електронни декларации и потвърждения;
- митническите операции се извършват чрез мобилното приложение **АТА Carnet App** от Google Play Store или Apple App Store **или да използва веб базираната платформа АТА Carnet** - <https://app.atacarnet.iccwbo.org/>
- за всяка митническа операция се генерира **транзакционен код** и/или **QR код**, които се представят на митническите органи;
- митническите органи извършват проверка и потвърждават операцията електронно в системата;
- всяка извършена операция се записва в реално време и е достъпна за ползвателя чрез приложението или веб платформата.

Електронният карнет позволява проследяване на всички извършени операции и улеснява контрола върху движението на стоките, като същевременно намалява риска от грешки, свързани с обработката на хартиени документи.

3. Данни за достъп

При издаване на електронен АТА карнет от Българската търговско-промишлена палата (БТПП), на титуляра ще бъдат предоставени следните данни за достъп:

- **eATA ID** (идентификационен номер на карнета);
- **PIN код**, необходим за изтегляне и активиране на електронния карнет в приложението или уеб платформата.

Посочените данни осигуряват достъп до електронния АТА карнет и позволяват извършване на митнически операции чрез системата.

Титулярът на карнета носи отговорност за:

- съхранението на предоставените данни за достъп;
- недопускане на неоторизиран достъп до електронния карнет;
- действията, извършени чрез електронния карнет от него или от упълномощени лица.

В случай че карнетът се използва от представител (напр. спедитор или друго упълномощено лице), титулярът следва да осигури, че съответното лице е надлежно инструктирано относно начина на използване на eATA карнета и спазването на приложимите изисквания.

Предоставянето на данните за достъп (включително eATA ID и PIN код) на трети лица не освобождава титуляра от отговорност за използването на карнета, включително за всички извършени чрез него действия и произтичащите от тях последици.

4. Използване на eATA карнета

Използването на електронния АТА карнет включва няколко основни етапа, които следва да бъдат изпълнени последователно от титуляра или от упълномощен негов представител.

4.1. Достъп до електронния карнет

След получаване на eATA ID и PIN код, ползвателят следва:

1. Да изтегли мобилното приложение **ATA Carnet App** от Google Play Store или Apple App Store или да използва уеб базираната платформа **ATA Carnet** - <https://app.atacarnet.iccwbo.org/Desktop>
  2. Да създаде потребителски профил;
  3. Да въведе предоставените eATA ID и PIN код;
  4. Да изтегли електронния карнет в приложението или платформата.
-

4.2. Активиране на карнета

Преди първото използване на електронния ATA карнет е необходимо той да бъде **активиран от митническите органи**.

Активирането се извършва при първото преминаване през митнически пункт (обикновено при износ), като:

- се създава първата декларация („travel“);
- се генерира **активационен транзакционен код** и/или **QR код**;
- митническият орган извършва проверка и потвърждава активирането в системата.

Без извършено активиране електронният ATA карнет не може да бъде използван за последващи митнически операции.

4.3. Подготовка на декларация (travel)

Преди всяко преминаване през митнически пункт е задължително да бъде създадена електронна декларация („travel“).

При създаване на декларацията се посочват:

- държавата на износ/внос;
- държавите по маршрута, включително транзитни държави (при наличие);
- стоките, които ще бъдат декларирани, съгласно общия списък към карнета.

Без предварително създадена декларация не може да бъде извършена митническа операция.

4.4. Преминаване през митнически пункт

При преминаване през митнически пункт ползвателят или неговият представител:

1. Достъпва съответната декларация в приложението или платформата;
2. Представя на митническия орган:
  - съответния **транзакционен код**;
  - генерирания **QR код**, или
3. Изчаква потвърждение от митническия орган за извършената операция.

След потвърждаване на операцията от митническия орган, информацията се записва автоматично в системата и е достъпна за ползвателя в реално време.

В определени държави митническите органи могат да изискват предварително подаване на информация за предстоящото въвеждане на стоки (pre-arrival notification/ declaration). В тези случаи ползвателят следва да извърши съответното действие чрез приложението или платформата, когато това е приложимо.

4.5. Корекции при грешка

В случай на допусната грешка при извършена операция, същата може да бъде анулирана чрез използване на специален код (cancellation code), след което декларацията се подава отново, със съдействието на митническите органи.

5. Технически изисквания и интернет свързаност

За правилното използване на електронния АТА карнет е необходимо ползвателят да разполага с:

- мобилно устройство (смартфон или таблет) с инсталирано приложение **АТА Carnet App**, или
- компютър с достъп до уеб платформата **АТА Carnet Desktop**;
- стабилна интернет връзка при извършване на митнически операции.

Интернет свързаност е необходима за:

- изтегляне на електронния карнет;

- създаване и редакция на декларации („travel“);
- извършване и потвърждаване на митнически операции;
- получаване на информация в реално време за статуса на карнета.

Ползвателите следва да осигурят наличието на интернет връзка и при пътуване в чужбина (напр. чрез активиране на роуминг услуги или използване на локален мобилен достъп).

Липсата на интернет свързаност може да доведе до невъзможност за извършване на митническа операция и съответно до забавяне при преминаване през митнически пункт.

6. Преходен период (2026 – 2027 г.)

В периода от 1 юни 2026 г. до края на 2027 г. системата на АТА карнетите ще функционира в преходен режим, при който електронните и хартиените карнети ще се използват паралелно.

В този период държавите се разделят на:

- **„дигитални държави“** – в които митническите операции се извършват чрез електронния АТА карнет (eАТА);
- **„хартиени държави“** – в които митническите операции продължават да се извършват чрез традиционния хартиен АТА карнет.

Статутът на държавите може да се променя във времето, поради което ползвателите следва да се информират предварително за актуалните изисквания за всяка конкретна държава.

6.1. Приложим формат на карнета

В зависимост от маршрута и държавите, включени в него, могат да възникнат следните хипотези:

- **пътуване само до дигитални държави** – използва се електронен АТА карнет;
- **пътуване до комбинация от дигитални и хартиени държави** – възможно е да се изисква **паралелно използване на електронен и хартиен АТА карнет.**

6.2. Смесени маршрути (дигитални и хартиени държави)

При маршрути, включващи както дигитални, така и хартиени държави, ползвателят следва да бъде особено внимателен при използването на карнета.

В тези случаи:

- електронният карнет се използва в дигиталните държави;
- хартиеният карнет се използва в хартиените държави;
- възможно е да се наложи използване на двата формата в рамките на едно и също пътуване.

Неправилното използване на формат на карнета (напр. представяне на електронен карнет в хартиена държава) може да доведе до отказ от обработка от страна на митническите органи.

6.3. Практически указания за ползвателите

С оглед избягване на затруднения при преминаване през митнически пунктове, се препоръчва:

- предварително да се уточни маршрутът и всички държави, през които ще преминават стоките, за да се издаде приложимия формат на карнета;
- при съмнение или при смесен маршрут да се осигури наличието на **хартиен карнет като резервен вариант**;
- да се носи устройство с достъп до електронния карнет и осигурена интернет връзка.

7. Задължения на ползвателите

Ползвателите на АТА карнети носят отговорност за правилното им използване в съответствие с приложимите изисквания и указанията на издаващата организация.

В тази връзка, ползвателите следва да:

7.1. Предоставят коректна информация

Да предоставят пълна и вярна информация относно:

- държавите, включени в маршрута;

- целта на използване на карнета;
- стоките, предмет на временния внос.

Предоставената информация служи като основание за определяне на приложимия формат на карнета.

7.2. Съобразяват се с изискванията на държавите

Да се информират предварително за изискванията на държавите, през които ще преминават стоките, включително дали съответната държава прилага електронен или хартиен АТА карнет.

7.3. Използват правилния формат на карнета

Да използват съответния формат на карнета (електронен, хартиен или комбинация от двата), съобразно указанията на БТПП и маршрута на пътуването.

7.4. Осигуряват техническа готовност

Да разполагат с необходимите технически средства за използване на електронния карнет, включително:

- устройство с достъп до приложението или платформата;
  - интернет свързаност при извършване на митнически операции.
-

7.5. Съхраняват данните за достъп

Да съхраняват предоставените eATA ID и PIN код и да не допускат неоторизиран достъп до електронния карнет.

7.6. Спазват митническите процедури

Да извършват всички митнически операции в съответствие с приложимите процедури, включително:

- създаване на декларации („travel“) преди преминаване през митнически пункт;

- представяне на необходимите данни (QR код или транзакционен код);
  - съдействие на митническите органи при проверка.
-

7.7. Уведомяват за приключване на карнета

След приключване на използването на карнета:

- да уведомят БТПП и при наличие на хартиен карнет да го върнат по установения ред.
-

7.8. Носят отговорност за използването на карнета

Ползвателят носи отговорност за всички действия, извършени чрез АТА карнета, включително когато същият се използва от упълномощени лица.

8. Често срещани грешки

С оглед на новия начин на работа с електронните АТА карнети, както и преходния период с паралелно използване на хартиени и електронни карнети, е възможно да възникнат затруднения при практическото им използване.

Най-често срещаните грешки включват:

- **липса на предварително създадена декларация („travel“)** преди преминаване през митнически пункт, което води до невъзможност за извършване на митническа операция;
- **неизвършено активиране на електронния карнет при първото му използване**, в резултат на което карнетът не може да бъде използван;
- **липса на интернет свързаност при преминаване през митнически пункт**, което затруднява достъпа до карнета и извършването на операцията;
- **използване на неподходящ формат на карнета за съответната държава** (напр. електронен карнет в държава, в която се изисква хартиен карнет);
- **непълно или неправилно попълване на декларацията**, включително несъответствие между декларираните стоки и общия списък към карнета;
- **липса на предварителна информация относно маршрута и изискванията на държавите**, което може да доведе до необходимост от допълнителни действия или забавяне;

- **предоставяне на данните за достъп (eATA ID и PIN код) на неупълномощени лица**, което създава риск от неправомерно използване на карнета;
  - **неуведомяване на БТПП при приключване на карнета и невръщане на хартиения карнет, когато такъв е издаден;**
-

Препоръка

С цел избягване на затруднения при преминаване през митнически пунктове, се препоръчва ползвателите:

- да подготвят необходимите декларации предварително;
- да проверят изискванията на държавите по маршрута;
- да осигурят техническа готовност за използване на електронния карнет;
- при необходимост да се консултират предварително с БТПП.

9. Заключение

Електронните АТА карнети представляват съществена стъпка към модернизация и дигитализация на системата за временен внос на стоки, като осигуряват по-ефективно, прозрачно и сигурно извършване на митническите операции.

В условията на преходния период е от особено значение ползвателите да се съобразяват с изискванията на държавите, включени в маршрута, както и с указанията на Българската търговско-промишлена палата относно приложимия формат и начина на използване на карнета.

При необходимост от допълнителна информация или съдействие, ползвателите могат да се обръщат към Българската търговско-промишлена палата.